

**Maa- ja metsätalousministeriön toimet uhanalaisten
kalakantojen elvyttämisessä**
*Jord- och skogsbruksministeriets åtgärder för återställandet av
hotade fiskbestånd*

Mustionjoen kalailta – Svartåns fiskkväll
31.10.2023

Maa- ja metsätalousministeriö/luonnonvaraosasto
Jord- och skogsbruksministeriet/naturresursavdelningen

Vaelluskalakantojen ja virtavesien tila

Tillståndet hos vandrande fiskbestånd och rinnande vatten

- Pääosa Suomen uhanalaisista kalalajeista on vaelluskalalajeja (taimen, siika, ankerias, järvilohi, harjus)
 - Kalalajien luontainen elinkierto estynyt jokien muokkauksen, maankäytön muutosten ja vedenlaadun heikkenemisen, vaellusesteiden ja liian voimakkaan kalastuksen takia
 - Kalakantojen heikko tila ilmentää myös virtavesiluontotyyppien heikkoa tilaa, myös muu virtavesieliöstö köyhtynyt
- *Majoritetten av hotade fiskarter i Finland är vandringsfiskar (lax, sik, ål, insjölax och harr)*
 - *De naturliga livscyklerna för dessa fiskarter har hindrats på grund av flodmodifieringar, ändringar i markanvändningen, försämrad vattenkvalitet, migrationshinder och överfiske.*
 - *Den svaga situationen för fiskbestånden avspeglar också det försvagade tillståndet för rinnande vattenhabitat, även annan sötvattensfauna har utarmats.*

Vaelluskalakantojen ja virtavesien tila

Tillståndet hos vandrande fiskbestånd och rinnande vatten

- Sekä kansallinen että EU-lainsäädäntö edellyttävät toimia luonnon monimuotoisuuden vähenemisen pysäyttämiseksi
 - Luonnonsuojelulaki, vesipuitedirektiivi, biodiversiteetti –strategia, ennallistamisasetus
- *Både nationell och EU-lagstiftning kräver åtgärder för att stoppa minskningen av biologisk mångfald*
 - *Naturskyddslagen, vattenramsdirektivet, biodiversitetsstrategin och förordningen om restaurering av natur*

Vaelluskalakantojen ja virtavesien tila

Tillståndet hos vandrande fiskbestånd och rinnande vatten

- Suomessa käynnistetty useita vapaaehtoisuuteen perustuvia ohjelmia, joiden tavoitteena vastata tiukentuvaan säätelyyn
 - Metso-, Helmi-, Sotka-, Vesiensuojelun tehostamis- ja NOUSU -ohjelma
 - Ratkaisuja pyritään löytämään ennen kaikkea maanomistajien, toiminnanharjoittajien, aluetoimijoiden ja viranomaisen välisellä yhteistyöllä
- *I Finland har flera frivillighetsbaserade program inletts för att möta den skärpta regleringen*
 - *Programmen inkluderar Metso-, Helmi-, Sotka-, Effektiverat vattenskydd- och NOUSU- programmen*
 - *Lösningar söks framför allt genom samarbete mellan markägare, verksamhetsidkare, regionala aktörer och myndigheter*

Vaelluskalat, virtavedet & NOUSU-ohjelma

Vandringsfiskar, rinnande vatten och NOUSU-programmet

- NOUSU-ohjelma vastaa tavoitteisiin vaelluskalakantojen elvyttämiseksi ja virtavesien suojelemiseksi
- NOUSU-ohjelma käynnistetty Marinin hallituskaudella v. 2020, ja ohjelma jatkuu nykyisellä Orpon hallituskaudella
- Tätä ennen jo Sipilän hallituskaudella myönnetty ns. kärkihanke –rahoitusta vaelluskalateemaan
- *NOUSU-programmet siktar mot att återställa vandringsfiskbestånd och skydda rinnande vatten*
- *NOUSU-programmet inleddes under Marins regeringsperiod år 2020 och fortsätter under den nuvarande Orpos regeringsperioden*
- *Tidigare, under Sipiläs regeringsperiod, beviljades så kallad flaggskeppsfinansiering för vandringsfisktemat*

Vaelluskalat, virtavedet & NOUSU-ohjelma

Vandringsfiskar, rinnande vatten och NOUSU-programmet

- Viime vuosina lisääntynyt rahoitus on osoitus poliittisesta tahtotilasta parantaa uhanalaisten kalakantojen ja virtavesien tilaa
- Ohjelman jatkoa ovat kannattaneet kaikki puolueet
- *Ökad finansiering under de senaste åren visar på en politisk vilja att förbättra situationen för hotade fiskbestånd och rinnande vatten.*
- *Alla partier har stött fortsättningen av programmet.*

NOUSU-ohjelman toimenpiteet

NOUSU-programmets åtgärder

- Pääasiallisena tavoitteena vaelluskalojen luontaisen elinkierron mahdollistaminen vaellusesteitä ohittamalla ja purkamalla
 - Patojen purkaminen siellä missä mahdollista, kalatiet ja alasvaellusrakenteet, virtavesikunnostukset, suunnittelu-, tutkimus- ja seurantahankkeet
- Huvudsakliga målet är att möjliggöra vandringsfiskens naturliga livscykel genom att både kringgå och riva vandringshinder
 - Rivning av dammar där det är möjligt, fiskvägar och nedvandringskonstruktioner, restaurering av rinnande vatten, planerings-, forsknings- och uppföljningsprojekt.

NOUSU-ohjelman toimenpiteet

NOUSU-programmets åtgärder

- Rahoitus hallituskaudella (2023-27) esityksen mukaan yhteensä 8 milj. euroa
 - ELY-keskukset käsittelevät avustushakemukset ja myöntävät rahoituksen. Valtion avustus 50% kokonaiskustannuksista
- **Pääasiallisina ehtoina valtion avustuksessa on toimenpiteiden vaikuttavuus sekä vahva alueellinen sitoutuminen (hankehallinto, omarahoitus)**
- *Regeringsperiodens (2023-27) förslag till finansieringen är totalt 8 milj. euro*
 - *ELY-centralerna behandlar ansökningarna om bidrag och beviljar finansieringen. Statligt bidrag täcker 50% av de totala kostnaderna*
- **Huvudvillkoren för statligt bidrag är åtgärdernas effekt och stark regional förankring (projektadministration, egenfinansiering)**

Mustionjoella tuetut hankkeet

Understödda projekt vid Svartån

- Mustionjoen kalateiden suunnittelu ja toteutus - kärkihankerahat & NOUSU –ohjelma
- Muskalat–hanke (alasvaellusrakenteen kehittäminen, alasvaellustutkimus, taimenen pit-seuranta)
- Töllin myllypadon purkaminen, Nummenjoki-Pusulanjoki (lupahakemus vireillä, hakijana Töllin myllyosuuskunta) - NOUSU
- Karkkilan Högforsin padon vaellusesteen poiston esisuunnittelu – NOUSU
- *Planering och genomförande av fiskvägar i Svartån - flaggskepps-finansieringen & NOUSU-programmet*
- *Projektet Muskalat (utveckling av nedvandningskonstruktion, nedvandningsutredning, öringens pit-uppföljning)*
- *Rivning av Töllin kvarndamm, Nummenjoki-Pusulanjoki (ansökan under behandling, sökande Töllin osuuskunta) – NOUSU*
- *Förberedelser för avlägsnande av Högfors dammens vandringshinder - NOUSU*

Mustionjoella tuetut hankkeet

Understödda projekt vid Svartån

- Karjaanjoen vesistövisio ja sen toimeenpano alueen kunnat sitouttaen on erittäin toivottu edistämistapa koko vesistöalueen kehittämiseksi
- *Karisåns vattendragsvision och implementeringen av den, genom att engagera områdets kommuner, är ett önskvärt tillvägagångssätt i utvecklingen av vattendragsområdet*

Kiitos! Tack!